

W E E K B L A D

VAN HET

NEDERLANDSCH TIJDSCHRIFT VOOR GENEESKUNDE.

INHOUD: C. H. KUHN, De inrichting van het practisch arts-examen. — Dr. J. J. GRIBLING, Een geval van hysterisch zweeten en anurie. — Dr. J. M. C. E. LE RÜTTE, Retentio urinae, ten gevolge van vergrooing der prostata. Blijvende heistelling door massage der prostata. — W. K., De tabes dorsalis. — Dr. v. v. D. PLAATS, Behandeling van diphtheritis. — S. K. H., Diphtheritis. — A. P. F., Melius caro anceps quam nulla. — Dr. S. DE JAGER, Particuliere correspondentie. — Berichten Buitenland en Binnenland — Personalìa.

DE INRICHTING VAN HET PRACTISCH ARTS-EXAMEN.

Prof. S. TALMA, te Utrecht.

Amsterdam, 2 Juli 1885.

GEACHTE COLLEGA!

Velen zullen met mij U dankbaar zijn voor de welwillende beoordeeling van een amendement, dat de Afdeeling Amsterdam in de aanstaande Algemeene Vergadering der Maatschappij zal indienen, en dat de strekking heeft ons tegenwoordig practisch arts-examen te doen vervangen door een proeftijd, dien de candidaten ten overstaan van anderen dan hunne eigene leermeesters zouden moeten doorloopen. Gij waart he. sch genoeg daarvan te getuigen: „het schijnt mij toe in theorie de beste inrichting van het arts-examen aan te geven”, en gij gelooft, „dat vele lezers van dit *Tijdschrift* en vele leden der Maatschappij er zeer mede ingenomen zullen wezen”.

„Maar,” zoo vervolgt gij, „op de practische uitvoerbaarheid komt het aan”, en niet onduidelijk geeft gij te kennen, dat die U vooralsnog niet gebleken is.

Dienovereenkomstig vraagt gij „om de noodige inlichtingen van bevoegde zijde”. Als voorsteller van het bedoelde amendement meen ik eenig recht te hebben mij in deze onder de bevoegden te rekenen, en grijp gaarne de gelegenheid aan om mijne denkbeelden reeds nu publice toe te lichten, al kan ik ook allermïnst toegeven, dat deze in den naakten vorm, waarin het amendement ze geeft, voor wien dan ook, „een klank zonder zin” zouden kunnen zijn. Ik geloof integendeel, dat ook hier het weglaten der bijfiguren de

melodie zelve sprekender, en dus begrijpelijker maakt. Maar ik ontken niet dat het naakte, hoe kenbaar het ook zijn moge, een dekkend kleed behoeft, om in de ietwat kille sfeer van ons examen-leven werkzaam te kunnen zijn, en de speciale regeling, die gij gaarne zoudt kennen, is de inkleeding, die de door mij verdedigde beginselen behoeven voor hunne intrede in het „praktische leven.” Gij vreest echter, dat in dit geval een bruikbare inkleeding niet te vinden zal zijn, en verzoekt mij dus uitvoerig te beschrijven hoe het geheel — denkbeeld en inkleeding — er wel uit zal zien, op het gelukkig oogenblik van zijn nog problematischen „blijden intocht”.

Ik wil mij aan die beschrijving volstrekt niet onttrekken, maar acht het niet raadzaam om nu reeds meer te geven dan een schets van de inrichting van den proeftijd, dien ik voor aanstaande artsen wensch. Het zal dunkt mij voldoende zijn hier aan te toonen, dat het amendement der Afdeeling Amsterdam niet iets vraagt, dat onmogelijk is. Ziehier hoe ik mij ongeveer den gang van zaken voorstel.

Telken jare zal aan elke Universiteit uit hare docenten een Commissie benoemd worden ten overstaan van wier leden de candidaten den proeftijd zullen moeten doorloopen, die de *venia practicandi* doet verkrijgen.

Deze proeftijd wordt gesplitst in drie onderdeelen, waarvan elk hoogstens ééne week duurt, die resp. gewijd zijn aan Genees-, Heel en Verloskunde, en die in de aangeduide volgorde elkaar zullen opvolgen.

Tweemaal 's jaars kunnen candidaten voor elk onderdeel van dezen proeftijd zich bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken aanmelden onder opgave van de Universiteit, waaraan zij gedurende de laatste twee jaren gestudeerd hebben.

Na verificatie dier opgaven door de Voorzitters der Faculteiten wordt voor elke Universiteit bij loting een gelijk aantal candidaten voor het doorloopen van elk onderdeel van den proeftijd aangewezen, als zich van hare leerlingen voor hetzelfde onderdeel en dezelfde periode zullen hebben aangemeld.

Gedurende elk onderdeel van den proeftijd houdt de candidaat zich voortdurend ter beschikking van den hem aangewezen beoordeelaar. Deze vergewist zich omtrent de bekwaamheid van den candidaat, door hem, zoo dikwerf als hij, beoordeelaar, dit noodig zal achten, maar in allen gevalle herhaaldelijk, zelfstandig of onder leiding, in afzondering of in het bijzijn der studenten, zieken, gebreken en toestanden ter herkenning, lijders ter behandeling te geven en door hem, waar de aard van het onderdeel van den proeftijd dit meëbrengt, operatiën in vivo of cadavere te laten verrichten. Aan het einde der proefweek zal de candidaat daarenboven minstens twee, geregeld bijgehoudene ziektegeschiedenissen moeten inleveren, betrekking hebbende op lijders, hem door den beoordeelaar aangewezen.

De uitslag van elk onderdeel van den proeftijd wordt vastgesteld door hem, ten wiens overstaan dit doorloopen is, en aan den candidaat en den Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld.

De candidaat kan met opgave van redenen bij den Minister in verzet komen tegen het over hem uitgebrachte oordeel. Acht deze, na ingewonnen advies, eene nadere beoordeeling wenschelijk, dan zal den candidaat de gelegenheid gegeven worden zoo spoedig mogelijk elders hetzelfde onderdeel van den proeftijd nogmaals te doorloopen.

Bij ongunstigen uitslag kan de candidaat, vóórdat eene nieuwe oproeping geschied zal zijn, niet nogmaals den proeftijd doorloopen.

De bevoegdheid tot uitoefening der praktijk wordt door of van wege den Minister van Binnenlandsche Zaken kosteloos verleend, zoodra de drie onderdeelen van den proeftijd met goed gevolg doorloopen zijn.

Ik heb getracht mijn schets zoo beknopt mogelijk te houden, en laat nu hare beoordeeling gaarne aan anderen over. Daarbij verlieze men echter niet uit het oog, dat ik heb willen schetsen, en dus velerlei bijzonderheden opzettelijk ben voorbijgegaan, bijv. de verdeeling der heekunde in heekunde en oogheekunde, der verloskunde in verloskunde en gynaecologie.

Ik geloof niet, dat iemand dit betreuren zal. Ik had toch slechts in algemeene trekken aan te toonen, dat de door mij aanbevolene inrichting van het practisch arts-examen den Hoogleraren en verdere docenten geen te zwaren last op de schouders zou leggen. En wie deze schets met eenige oplettendheid bezien heeft, zal bespeurd hebben, dat zelfs de Hoogleraar, die slechts een enkel uur daags op zijne ziekenzalen zou doorbrengen, zonder noemenswaardige opoffering van tijd, zich omtrent de bekwaamheid zijner candidaten op zeer deugdelijke wijze zal kunnen vergewissen.

Mocht mij dus het voorrecht te beurt vallen, dat mijne denkbeelden ingang vonden én bij de Maatschappij én bij de Regeering, dan zal het geenszins onmogelijk zijn, eene bruikbare regeling voor den proeftijd te ontwerpen. Liefst zou ik deze dan op het initiatief der Regeering door eene breede Commissie van bevoegden zien vaststellen. Ik zou dit zelfs verreweg het best achten. Daarom hecht ik er eenige waarde aan hier op te merken, dat mijne schets niet de pretentie heeft ook maar iets voor te schrijven.

Ik heb slechts benaderenderwijze de solutie willen geven van een vraagstuk, dat u en misschien ook anderen min of meer onoplosbaar scheen. Van becijferingen heb ik mij daarbij onthouden, want aan willekeurig gekozen cijfers kan geene beteekenis toegekend worden, en die welke voor de beantwoording van sommige uwer vragen noodig zijn, ontbreken ten eenenmale. Uit de verslagen der Commissiën, die achtereenvolgens met het afnemen van het Staats-examen belast geweest zijn, kan men niet te weten komen hoeveel tijd de betrokken Hoogleraren aan dit examen besteed, juister misschien, verloren hebben. Het getal der tegenwoordige studenten in de geneeskunde zou met betrekking tot het studiejaar, waarin zij zich bevinden, eerst door een vrij wijdloopig onderzoek gevonden kunnen worden. Het aantal hunner aanstaande commilitonen kan, zoolang het litterarisch-mathematisch examen behouden blijft, onmogelijk gegist worden. Maar ik geloof niet, dat het ontbreken van becijferingen mijn antwoord voor u minder overtuigend zal maken.

Immers uit de gegevene toelichting zal U gebleken zijn, dat geene andere inrichting van het arts-examen, zonder aan de degelijkheid daarvan afbreuk te doen, voor de examinatoren den last meer zal kunnen verlichten; — den last, want dit examen zal voor hen wel nimmer een lust worden, maar altijd een last blijven. Toch zou het niet aangaan, dunkt mij, om het deswegen te laten vervallen. Zelfs niet één hunner zou dit verlangen. — Welnu, verreweg de meesten meenen, dat de tegenwoordige regeling van het arts-examen die wel is waar tot een onding maakt, maar dat daarentegen denkbeelden, die aan

dit examen ten grondslag liggen, verstandig en rechtvaardig zijn. Daarom is de kans, dat men deze zou willen prijsgeven, al zeer gering. Er kan dus alleen sprake van zijn, zoo weinig mogelijk van de examinatoren te vergen. Juist dit deed mij omzien naar eene inrichting voor het arts-examen, die aan dezen eisch voldeed. Het zou onbillijk zijn, wanneer men bij de beoordeeling van mijn stelsel uit het oog verloor, dat elk examen, hoe ook afgenomen, inspanning en tijd kosten zal.

Van U is dit echter, ik weet het, allerminst te duchten. In het gesprek, dat ik een dezer dagen het voorrecht had met U te voeren, waart gij zelfs zoo loyaal, mij uwen steun toe te zeggen, op voorwaarde, dat ik uitdrukkelijk zou verklaren, dat de invoering van het stelsel van proeftijden slechts als een proef beschouwd kon worden, over wier uitslag de ervaring zal moeten beslissen. Ik heb niet het minste bezwaar tegen deze voorwaarde, en neem haar dus gaarne aan. Het zal mij bijzonder aangenaam zijn, als na eenige, bijv. een vijftal jaren over dit stelsel op nieuw en dan met meer kennis van zaken geoordeeld zal worden. Moge dan blijken, dat door aller samenwerking iets goeds, iets blijvends tot stand gekomen is.

Met collegiale hoogachting:

Uw dienstwillige
C. H. KUHN.

EEN GEVAL VAN HYSTERISCH ZWEETEN EN ANURIE.

(Medegedeeld in de Vergadering der Afdeling Tilburg van de *Nederlandsche Maatschappij van Geneeskunde*.)

Het volgend geval van langdurig zweeten en anurie bij eene hysterica kan, dunkt mij, ter illustratie er van dienen, hoe secretie-stoornissen een hoofdtrek kunnen vormen in het zoo wisselvallige beeld der hysterie; daarom achtte ik het der vermelding niet onwaardig. Ik stel mij echter voor, mij te onthouden van theoretische beschouwingen en aanhalingen uit de litteratuur en mij er toe te bepalen, het geval mede te deelen, zooals ik het heb waargenomen. Bij voorbaat verzoek ik eenige toegevendheid, indien de observatie, wat volledigheid betreft, niet aan alle wetenschappelijke eischen voldoet. Trouwens, iedereen zal toegeven, dat waarnemingen in de gewone praktijk, onder ongunstige omstandigheden verricht, in nauwkeurigheid niet kunnen wedijveren met hetgeen in eene Universiteits-kliniek geleverd kan worden. Zie hier het geval.

CORNELIA v. D. GR., geboren in 1870, is de oudste dochter van een in bekrompen omstandigheden levend handwerksman.

Haar moeder is een nerveus persoon met een week karakter, volkomen ongeschikt, om de verpleging en opvoeding op zich te nemen van eene zieke, als waarvan hier sprake is. De andere zusjes van patiënte zijn ook gracieel gebouwde weekhartige meisjes. Patiënte zelve is een zeer lief, leergierig meisje, maar weekhartig en licht tot tranen bewogen. Ziekten heeft zij nooit gehad.

Haar lijden dateert van Juni 1882, toen zij 12 jaren oud was. Op eene